

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Zdeňka Kühna, Mgr. Daniely Zemanové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **M. L.**, zastoupen Mgr. Liborem Buchtou, advokátem se sídlem Dukelských hrdinů 23, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2008, čj. OAM-1-865/VL-10-05-2007, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 10. 2008,
čj. 32 Az 7/2008 - 24,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Liboru Buchtovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 5712 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud napadeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení výše uvedeného rozhodnutí žalovaného. Tímto rozhodnutím bylo rozhodnuto o žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany tak, že mu nebyla udělena mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Stěžovatel v kasační stížnosti formálně uvádí, že ji podává z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) až d) soudního řádu správního (dále jen s. ř. s). Domnívá se, že krajský soud posoudil kauzu v rozporu s platným právním řádem. Stěžovatel dále shledává vážná pochybení všech dosavadních orgánů v řízení o udělení azylu. Je toho názoru, že mu v případě návratu do Běloruska hrozí vážné nebezpečí z politických důvodů. Na závěr žádá o odložení vykonatelnosti rozhodnutí krajského soudu a navrhuje, aby toto rozhodnutí bylo zrušeno a věc vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení. V doplnění ke kasační stížnosti ze dne 28. 2. 2009 ustanovený zástupce stěžovatele tvrdí,

že krajský soud nesprávně vyhodnotil hrozící pronásledování stěžovatele pro jeho morální přesvědčení, které je spojeno s odmítáním výkonu základní vojenské služby. Otec stěžovatele byl vojákem z povolání, při výkonu služby zemřel. Matka stěžovatele v něm od malička budovala silné protivojenské přesvědčení. Stěžovatel se cítí být osudem svého otce traumatizován a stigmatizován, má silný odpor k čemukoliv vojenskému a je přesvědčeným antimilitaristou. Jeho obava z nasazení do vojenských operací vzrůstá v souvislosti se sbližováním Běloruska s Ruskem, neboť oba státy uzavřely mezinárodní smlouvy o společné obraně. Stěžovatel by mohl být nasazen při plnění závazků vyplývajících z těchto smluv. Správní orgán a ani soud se nezabývaly otázkou, zda v Bělorusku existuje alternativa k povinné vojenské službě. Strohé konstatování soudu o tom, že hrozící trestní postih za vyhýbání se povinné vojenské službě, stejně jako uvedení skutečnosti, že navrátilší se žadatelé o azyl nebyli postihováni dle kontroverzního zákona za diskreditaci Běloruska, považuje stěžovatel za obecné a nedostatečné ve vztahu ke konkrétnímu případu. Každý jednotlivý případ je třeba zkoumat pečlivě. Z odůvodnění rozsudku není patrné, že by se soud zabýval konkrétní hrozbou postihu za jednání stěžovatele. Dále není zřetelné, zda byly posuzovány případy, kdy šlo o žadatele, kteří žádali o azyl z důvodu antimilitaristického smýšlení. Zástupce stěžovatele dále uvádí, že si soud a zejména žalovaný neopatřili dostatek podkladů pro rozhodnutí, správní orgán je povinen provést takové důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci. Soud nesprávně posoudil též rodinné vazby stěžovatele, jehož manželkou je občanka Ruské federace s trvalým pobytem na území ČR a společně vychovávají dítě. Takový stav se dle zástupce stěžovatele zcela jistě nepříčí humanitárním důvodům podle příslušného ustanovení zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud nemohl přihlédnout k tvrzením stěžovatele, že mu v případě návratu do země původu hrozí vážné nebezpečí z politických důvodů a že odmítá vykonat základní vojenskou službu z důvodu morálního (antimilitaristického) přesvědčení. Tyto skutečnosti totiž uplatnil stěžovatel poprvé až v kasační stížnosti, ačkoliv mu musely být vzhledem ke své povaze známy již dříve. Dle § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží soud ke skutečnostem uplatněným až po vydání napadeného rozhodnutí krajského soudu.

Tvrzení obsažená v kasační stížnosti, že krajský soud posoudil kauzu v rozporu s platným právním řádem a že stěžovatel shledává v dosavadním postupu soudu i žalovaného závažné procesní vady, nesplňují požadavky kladené na formulaci kasačních námitek. Rozšířený senát NSS vyjádřil v usnesení ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005 - 58 (všechna zde cit. rozhodnutí NSS jsou přístupná na www.nssoud.cz), závazný právní názor, že žalobce je povinen vylicit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný (či soud) dopustit a osvětlit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Výše uvedená tvrzení tyto požadavky nesplňují, jsou neurčitá, nekonkrétní. Nejvyšší správní soud se proto nemohl zabývat těmito tvrzeními stěžovatele.

Nepřípustnou je námitka, že soud nesprávně posoudil rodinné vazby stěžovatele v ČR. Stěžovatel má patrně na mysli posouzení rodinné situace žalovaným, neboť krajský soud se k ní z důvodu neuplatnění patřičného žalobního bodu nevyjádřil. Tato námitka

byla uplatněna až v kasační stížnosti. Dle § 104 odst. 4 s. ř. s. je nepřijatelná námitka, která nebyla vznesena v řízení před krajským soudem, ačkoliv tomu nic nebránilo.

Vzhledem k okolnosti, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany (dříve ve věci azylu), Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být kasační stížnost podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39. Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu.

První okruh námitek stěžovatele lze podřadit pod důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Stěžovatel se domnívá, že rozsudek krajského soudu je strohý, obecný a nedostatečný ve vztahu ke konkrétnímu případu. Není z něho patrné, zda se soud zabýval konkrétní hrozbou postihu za jednání stěžovatele, zda bral v úvahu postavení antimilitaristicky smýšlejících osob.

Nejvyšší správní soud k těmto námitkám uvádí, že dle konstantní judikatury je rozhodnutí soudu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jestliže trpí vadami skutkových zjištění, která utvářejí rozhodovací důvody, typicky tedy tehdy, když soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo když není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny (např. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003 - 75). Soud přezkoumává žalobou napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), které přitom formuluje sám žalobce. Odůvodnění rozhodnutí soudu musí reagovat na všechny uplatněné žalobní body. Pokud jde o míru konkrétnosti odůvodnění rozhodnutí, ta je přímo závislá na míře konkrétnosti žalobního bodu. Stěžovatel ve své žalobě uvedl pouze to, že nebylo vyvráceno, že mu v případě návratu do Běloruska hrozí nepřiměřený trest za nenastoupení vojenské služby, a to zejména v souvislosti se skutečností, že jako žadatel o azyl pobýval v jiné zemi. Postup běloruských orgánů je takový, že ho obžalují za diskreditaci republiky, za což mu hrozí nepřiměřeně vysoký trest, zdánlivě to nebude souviset s nenastoupením vojenské služby (bod III. žaloby). Krajský soud se tímto žalobním bodem zabýval a důkladně se s ním vypořádal (viz s. 5 a 6 rozsudku). Vedle toho, že odkázal na odůvodnění rozhodnutí žalovaného, s nímž se ztotožnil, uvedl, že se stěžovatel několik let vyhýbal nástupu k výkonu vojenské služby, přesto mu nebyl udělen žádný trest, a to ani ve formě pokuty, když na možnost postihu byl pouze upozorněn v obsílkách. Doplnil, že potíže stěžovatele nedosáhly potřebné intenzity, aby je vůbec bylo možné hodnotit dle příslušných ustanovení zákona o azylu. Krajský soud rovněž poukazuje na rozsudek NSS ze dne 29. 3. 2004, čj. 5 Azs 4/2004 - 49, z něhož cituje relevantní pasáž. Krajský soud se zabýval i tvrzením

stěžovatele, že mu v případě nastoupení povinné vojenské služby hrozí nasazení do operací, které jsou proti jeho přesvědčení. Krajský soud zhodnotil uplatněný žalobní bod i s ohledem na možnost udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu

(s. 7 a 8 rozsudku). Zde soud vyšel z informací o zemi původu obsažených ve správním spise, z nichž plyne, že nejsou známy žádné případy aplikace ustanovení zákona ze dne 15. 12. 2005 na osoby, které požádaly v jiné zemi o azyl a poté se vrátily do Běloruska, nebo že by byli navrátilí se žadatelé o azyl stíháni.

Rozsudek krajského soudu proto není nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

Kasační námitku, že si žalovaný neopatřil dostatek podkladů pro rozhodnutí a že je povinen provést důkazy nezbytné ke zjištění skutkového stavu věci, lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Nejvyšší správní soud se k otázkám týkajícím se zjišťování skutkového stavu věci a zásady materiální pravdy vyjádřil např. v rozsudku ze dne 27. 3. 2008, čj. 4 Azs 103/2007 - 63: *„Zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazující věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu. Elementární roli při zjišťování skutkového stavu věci hrají zprávy o stavu dodržování lidských práv v zemi původu žadatele.“*

Soud ze správního spisu zjistil, že žalovaný si k posouzení žádosti stěžovatele opatřil obecné informace o zemi původu (zpráva Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv za rok 2007, výpis zpráv z infobanky ČTK), informace o politické situaci a situaci v oblasti lidských práv po prezidentských volbách v roce 2006 (informace MZV čj. 125516/2006 - LP, informace Člověka v tísní - společnosti při ČT, o. p. s., čj. OAM 166 34/2006 a informace OAMP ze dne 20. 1. 2006). Žalovaný dále vycházel z informací týkajících se možnosti výkonu náhradní vojenské služby a postihu za nenastoupení základní vojenské služby (informace Člověka v tísní - společnosti při ČT, o. p. s., čj. OAM - 1277/2005), podmínek výkonu trestu odsouzených vojáků (informace MZV čj. 139493/2005 - LP a informace Člověka v tísní - společnosti při ČT, o. p. s., čj. OAM - 1347/2005). V neposlední řadě shromáždil žalovaný též informace k postavení neúspěšných žadatelů o azyl po návratu do Běloruska, a to právě ve vazbě na aplikaci zákona č. 71-3 ze dne 15. 12. 2005 (informace MZV čj. 125516/2006 - LP, informace Člověka v tísní - společnosti při ČT, o. p. s., čj. OAM 166-34/2006). Žalovaný si tak opatřil pro posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany veškeré informace, a to i informace zaměřené na dílčí aspekty daného případu v návaznosti na tvrzení stěžovatele. Pomocí těchto informací žalovaný vyvrátil pravdivost stěžovatelových tvrzení, resp. reálnost jeho obav.

Poslední okruh námitek se týká posouzení právní otázky v předchozím řízení, tedy důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Otázkou, zda povinnost nastoupit základní vojenskou službu je důvodem pro přiznání mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, čj. 5 Azs 4/2004 - 49, v němž uvedl, že „nelze za důvod přiznání azylu považovat skutečnost, že se stěžovatel odmítal prezentovat k výkonu základní vojenské služby, neboť tato skutečnost bez přistoupení jiných okolností není důvodem pro udělení azylu

a nelze ji ani vnímat jako případ zvláštního zřetele hodný pro udělení humanitárního azylu.“ Stejně závěry jsou obsaženy i v rozsudku ze dne 28. 4. 2006, čj. 4 Azs 136/2005 - 64. Stěžovatel však žádné zvláštní okolnosti netvrdil, naopak v řízení před žalovaným konzistentně uváděl, že jediným důvodem jeho nesouhlasu s výkonem základní vojenské služby je potřeba pečovat o jeho matku. Okolností ve smyslu judikátu čj. 5 Azs 4/2004 - 49 jistě není ani vojenské sbližování Běloruské republiky a Ruské federace. Zdejší soud dále judikoval, že důvodem pro udělení mezinárodní ochrany není ani absence úpravy práva nebýt nucen k výkonu vojenské služby, pokud by to bylo v rozporu se svědomím nebo náboženským vyznáním (rozsudek ze dne 10. 10. 2003, čj. 2 Azs 15/2003 - 81). V rozsudku ze dne 19. 10. 2006, čj. 3 Azs 396/2005 - 88, NSS uvedl, že trest hrozící žadateli o azyl za vyhýbání se nástupu k základní vojenské službě není pronásledováním ve smyslu zákona o azylu, jestliže nemá perzekuční charakter. Nenastoupení vojenské služby je totiž obecně považováno za porušení zákona, a proto není případný trest pronásledováním. Podmínkami v běloruských věznicích se žalovaný důkladně zabýval na podkladě opatřených informací o zemi původu a lze souhlasit s jeho závěrem, že případný výkon trestu, jež by mohl být stěžovateli uložen za vyhýbání se nástupu k základní vojenské službě, nelze vzhledem k jeho délce a podmínkám výkonu hodnotit jako vážnou újmu ve smyslu § 14a zákona o azylu.

Aplikací zákona ze dne 15. 12. 2005, zavádějícího trestní odpovědnost za diskreditaci Běloruské republiky v zahraničí, na navrátilví se neúspěšné žadatele o azyl se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 4. 11. 2009, čj. 2 Azs 42/2008 - 125. Dospěl k závěru, že i dle nejnovějších zpráv o zemi původu (ze září 2009) není dosud znám jediný případ, kdy by byl na navrátilví se neúspěšné žadatele o azyl aplikován předmětný zákon. Doplnil, že dle současných poznatků nelze považovat riziko možných represí v případě návratu stěžovatele, který se nikterak politicky neangažoval, do vlasti za reálné. Tyto právní závěry jsou příléhavé i na nyní posuzovaný případ, neboť stěžovatel rovněž nebyl v Běloruské republice žádným způsobem politicky činný.

Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, neboť ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje odpověď na posuzované námitky; krajský soud rozhodl plně v souladu s touto judikaturou. S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost nepřijatelnou, a proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

Na závěr Nejvyšší správní soud poznamenává, že nerozhodoval o návrhu na odložení vykonatelnosti rozsudku krajského soudu, neboť kasační stížnost měla v tomto případě odkladný účinek přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovateli byl ustanoven zástupcem pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Libor Buchta, advokát. Jemu soud přiznal podle § 35 odst. 8 s. ř. s. s ohledem na ustanovení § 7 ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění účinném k datu provedení úkonu, odměnu ve výši 2 x 2100 Kč za dva úkony právní služby

spočívající v převzetí právního zastoupení a doplnění kasační stížnosti podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) a d) advokátního tarifu, společně s režijním paušálem ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Protože je ustanovený advokát plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, na celkovou částku 5712 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. prosince 2009

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu